

8. Een andere kijk op verzoening (2).

De lezing en bestudering van het Oude Testament sluiten we nu af met vijf evaluerende opmerkingen. Daarin staan de belangrijkste conclusies.

Eén ding is wel duidelijk: verzoening verandert je leven. Je begint alles voor God over te hebben, zoals Hij voor ons alles over heeft. Verzoend leven is werkelijk één worden met God. Dat is echt leven!

Vijf evaluerende opmerkingen.

1. Verfrissend

De Bijbel 'gewoon' vanaf het begin lezen en uitleggen, maakt het zicht op onze God en Vader en op verzoening helder. Dat is winst. De Bijbel achterstevoren lezen, leidt vaak tot inleg in plaats van uitleg. Dan knaagt het: zou deze in/uitleg nou goed zijn?¹

Vanuit het evangelie van Jezus terug kijken of in allerlei teksten in het OT al over Hem gesproken wordt, levert geen echte winst op en maakt niet wijzer.

Als in het NT gezegd wordt dat woorden of gebeurtenissen uit het OT 'vervuld' worden, is het erg belangrijk, dat we die woorden of gebeurtenissen eerst in de eigen context van het OT lezen en begrijpen. Alleen dan kan helder worden wat de schrijver in het NT er mee bedoelt.

Een begrip als 'Christo-centrische exegese' klinkt bijbels, maar geeft de achterstevoren-leesmethode aan. Men gaat naar een beeld van Jezus en zijn werk in het OT zoeken. Maar welk beeld hebben we van Jezus en zijn werk? Dat krijg je pas goed, als je eerst het OT gewoon leest (van voor naar achter). Pas als je helder hebt waar het God in het OT om gaat, weet je het ook voor het NT. Dit voorkomt grote misverstanden².

2. Boeiend.

De Bijbel wordt spannender, nu blijkt dat het veel meer om toewijding draait dan om vergeving. Het laatste heeft vaak als gevolg, dat het geloof wat statisch blijft. Het bijbelse accent op toewijding brengt meer dynamiek in het geloven. Het maakt de relatie met God meer levend. God wil toegewijd zijn aan mensen, maar verlangt dat mensen het ook naar Hem toe zijn. Dan alleen wordt het een sámen leven, werken en genieten. Dit is het kernpunt waar het steeds om draait het OT – in alle geschiedenissen, in de offerdienst, in de hele wet van Mozes en bij alle profeten.

3. Duidelijk wat het OT niet leert.

Het is duidelijk geworden, dat 'verzoening door voldoening' niet in het OT geleerd wordt. Iets terughoudender gezegd: het OT dwingt ons nergens om aan deze leer te denken of die te leren. Hoewel de offerdienst en Jesaja 53 vaak aangevoerd worden als bewijs voor de leer van het plaatsvervangende schuld- en strafdragen, leren ook de offers en Jesaja 53 het niet!

¹ Vanuit die onvrede ontstond in de vorige eeuw de beweging, die opriep de Bijbel *heilshistorisch* te lezen. Zie bv B. Holwerda 'De heilshistorie in de prediking' in 'Begonnen hebbende van Mozes'. Helaas is dit ook vaak verworden tot een zoeken naar parallellen met Jezus. Holwerda zelf waarschuwt al voor dit gevaar (p.112).

² Iemand vroeg me met eerlijke bezorgdheid: wordt Jezus door jou niet uit het OT weggeredeneerd? Zo'n vraag komt op als je achterstevoren Bijbellezen 'gewoon' vindt. Mijn antwoord is: je moet Jezus niet zoeken in het OT, maar je leest overal in het OT zijn boodschap. Dit bevestigt zijn door-God-gezonden-zijn.

Dit is een erg belangrijke conclusie. Want in veel dogmatiek en exegetische wordt een beroep gedaan op het OT om de 'verzoening door voldoening' te *bewijzen*. Maar het is niet de leer van het OT! *Als het NT het wel leert, is dat werkelijk nieuw en anders dan het OT leert!!!*

4. Helder wat het OT wel leert.

Het is niet onzeker in het OT, hoe en wanneer mensen met God verzoend zijn. Oprecht berouw, bekering en toewijding aan God - is eenvoudig de weg die God in liefde wijst. Hij verlangt naar wederliefde en belooft zelfs dáárvóór zijn hulp. Dit is de kern van de wet en de profeten. Als die liefde tot God er is, is vergeving van zonden geen enkel probleem voor God. Schulden worden dan simpelweg door God kwijtgescholden, al worden gevolgen van zondige daden niet altijd weggenomen. God helpt dan wel die gevolgen te dragen en is zelfs vaak bereid die gevolgen te gebruiken voor iets goeds. Gods diepste verlangen met zijn schepping is: een samen leven en werken met mensen. Daar heeft Hij alles voor over, zo blijkt keer op keer. Maar als mensen niet willen, is dat met hen onmogelijk en houdt het op.

5. Nieuwe openheid.

Deze 'hernieuwde' manier van Bijbellezen en het daardoor ontvangen helderder zicht op de leer van het OT, opent de weg om 'open' naar het NT te gaan luisteren. Vanuit het OT komend is er geen aanleiding een plaatsvervangende strafdrager in het NT te verwachten³. Het is natuurlijk mogelijk dat het Nieuwe Testament een andere weg van verzoening leert dan het Oude Testament. Daar moeten we voor open staan. Net zo goed als we open moeten staan voor de mogelijkheid, dat de leer van de verzoening door voldoening níet in het NT geleerd wordt. Niet wat ik of wie ook graag wil, is beslissend. Het NT beslist! We moeten ons uiterste best doen te kijken wat er echt staat en geleerd wordt – wat God ons vertelt en geeft via Jezus.

Verwachtingsvol gaan we de overstap maken.

Het lijkt me echter goed om die overstap heel bewust te maken. Daarom gaat het volgende hoofdstuk eerst over de relatie tussen het Oude en het Nieuwe Testament.

³ Zo wordt er weleens gezegd dat het OT een onvervulde vacature kent. En dan wordt bedoeld dat er een Betaler moet komen. Daarmee heb je al een gekleurde bril opgezet voordat je begint te lezen. Zo bv J. Hoek, *Verzoening - daar draait het om*, p. 68.